

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Gfv.VII.30.106/2013/6.szám

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság dr. Metzinger Péter ügyvéd által képviselt felperesnek a Dr. Ifkovics József Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Ifkovics József ügyvéd által képviselt alperes ellen vételár megfizetése iránt a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróságon 8.G.20.557/2010. számon indult és a Debreceni Ítéltábla Gf.III.30.372/2012/7.számú jogerős ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes részéről előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 391.000 (háromszázkilencvenegyezer) Ft felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes 2003. december 15-étől a mai napig, magyarországi leányvállalata, a H Korlátolt Felelősségű Társaság pedig 2002 júniusától 2008. május 14-éig volt tagja az alperes korlátolt felelősségű társaságnak. Ez utóbbi gazdasági társaság természetes személy tagjai és a felperes leányvállalata egy modern ipari papírcsomagoló anyagot gyártó beruházás megvalósítása érdekében 2002. június 5-én „szindikátusi szerződés” elnevezésű okiratot írtak alá. Egyebek mellett, megállapodtak abban, hogy az alperes további fejlődéséhez szükséges tőkét a tagok tőkeemelés útján bocsátják a társaság rendelkezésére.

2002 nyarán az új beruházás megvalósításával összefüggő tárgyalásokba a felperes is bekapcsolódott. A 2002 júniusa és decembere között készült szindikátusi szerződés tervezetek, taggyűlési jegyzőkönyv tervezet, majd a 2005. február 3-án aláírt végleges „Szindikátusi szerződés a működtetésre” megjelölésű, a felperes által is aláírt okirat szerint a felperes vállalta, hogy az új gyáracsarnok megvalósításához szükséges anyagi fedezetet tőkeemeléssel - pénzbeli és nem pénzbeli hozzájárulás formájában - biztosítani fogja.

A felperes, még ezt megelőzően, 2004 júniusában egy csomagolóanyag gyártásához használatos ragasztóanyag tárolására alkalmas ipari berendezést szállított az alperes jászberényi telephelyére. Erről 2004. június 14-ei keltezéssel, 2004. augusztus 13-i fizetési határidővel, 49.000 euró végösszegű számlát állított ki, amit az alperesnek megküldött.

Az alperes az ipari berendezést a telephelyén tárolta, 2004. évtől a könyvelésében és a nyilvántartásában a tárgyi eszközök között szerepeltette. A 49.000 eurós követelést kötelezettségként a könyveibe bevezette.

A beruházás végül, az alperes tagjai közötti ellentétek miatt nem valósult meg.

2006. november 8-án az alperes visszaküldte a felperes által kiállított számlát azzal, hogy azt nem fogadja be. A levelében hivatkozott a perbeli beruházás megghiúsulására, arra, hogy az ipari berendezés e megghiúsulás miatt szükségtelen. Azt a felperes rendelte meg, a beruházás megvalósítása érdekében szállította le, a számla kifizetésére „tőkeemelésből” került volna sor.

A felperes keresetében - többek között - a ki nem egyenlített számla ellenértékének, 49.000 euró és annak járulékai megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Előadta, hogy a 2003-ban elhatározott beruházás megvalósítása érdekében az alperes rendelte meg tőle a perbeli ipari berendezést, melyet le is szállított. Annak ellenértékét az alperes nem egyenlítette ki, bár a berendezést átvette, birtokában tartotta, azzal kapcsolatban kifogással nem élt, a leszállított áru számláját befogadta, könyvelésébe bevezette, a követelést 2004-től 2006-ig mint tartozást nyilvántartotta. A felperes előadta azt is, hogy - tiltakozása ellenére, - 2007-ben az alperes kivezette e követelést a könyveiből.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Állította, hogy a perbeli berendezést a felperes nem az ő megrendelésére, hanem a 2005. február 3-án aláírt szindikátusi szerződés alapján, az abban írt, a társaság fejlődéséhez szükséges tőke biztosítása érdekében általa vállalt 1.000.000 eurós tőkeemelés és 37,5 millió eurós apport szolgáltatás teljesítésének részeként szállította le. A vállalt tőkeemelést azonban nem hajtotta végre, emiatt az alperes leállította a beruházást. 2006. november 8-án visszaküldte a

felperes számláját, 2008. április 11-én pedig írásban közölte vele, hogy a leszállított berendezésre a beruházás elmaradása miatt nincs szüksége, s felhívta annak elszállítására. Az alperes előadta azt is, a berendezés vásárlására írásos szerződés nem jött létre. A felek arra vonatkozóan ráutaló magatartással sem kötöttek megállapodást. Arra az esetre, ha a peres felek közötti adásvételi szerződés létrejöttét a bíróság mégis megállapítaná, közös téves feltevésre hivatkozással, a Ptk. 210. § /3/ bekezdése és 236. § /3/ bekezdése alapján megtámadási kifogást előterjesztve, annak jogkövetkezményeit alkalmazva kérte a felperes vételár megfizetése iránti igényének elutasítását.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Megítélése szerint a perben becsatolt okiratok és a kihallgatott tanúk vallomásai alapján az volt megállapítható, a peres felek részéről hiányzott a perbeli berendezés átruházására irányuló, a Ptk. 205. § /1/ bekezdése által, a szerződés létrejöttéhez előírt, kölcsönösen és egybehangzóan kifejezett akarat. A felperesnek az alperesi gazdasági társaság tervezett fejlesztését tőkeemeléssel kellett volna finanszíroznia, és a berendezés leszállítása is a beruházás része volt. Azt nem lehet kiszakítottan, önálló jogügyletként vizsgálni és értékelni. Az elsőfokú bíróság az egybehangzó tanúvallomások alapján arra következtetett, hogy az alperes is a beruházás részeként fogadta be a berendezést. A könyveiben azért szerepeltette azt 2004-től 2006-ig, mert akkor még volt remény arra, hogy a teljes beruházás megvalósul. Az ipari berendezés tárgyában a peres felek között adásvételi szerződés nem jött létre, a felperesnek kötelmi igénye a vételár megfizetésére nem keletkezett.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét helybenhagyta. A fellebbezés indokaira tekintettel hangsúlyozta: a nemzetközi magánjogról szóló 1979. évi 13. tvr. (Nmjt.) 3. § /1/ bekezdése és 25. §-a alapján a felek közötti jogviszony megítélésére a magyar jog szabályai az irányadók. Az elsőfokú bíróság - az alperes érdemi ellenkérelmére tekintettel - ezért helyesen vizsgálta a Ptk. 207. § /1/ bekezdése alapján a peres felek szerződéskötésre irányuló szándékát. A másodfokú bíróság szerint a felperes a fellebbezésében alaptalanul hivatkozott arra, hogy az alperes által elismert tényekből, a felek jogviszonyára irányadó, az 1987. évi 20. törvényerejű rendelettel kihirdetett, az Egyesült Nemzeteknek az áruk nemzetközi adásvételi szerződéseiről szóló, Bécsben, az 1980. évi április hó 11. napján kelt Egyezménye (a továbbiakban: Egyezmény) értelmében az adásvételi szerződés létrejöttét, és ezáltal az alperes fizetési kötelezettségét - a szerződéskötésre irányuló szándék vizsgálata nélkül - is meg kellett volna állapítani. Az Egyezmény 8. cikk 1. bekezdése ugyanis a szerződési nyilatkozat értelmezésénél az akarat elvet helyezi előtérbe, és

csak másodlagosan, kiegészítő jelleggel rendeli a nyilatkozási elv használatát.

A másodfokú bíróság úgy ítélte, az elsőfokú bíróság helyesen értékelte a bizonyítékokat és megalapozottan következtetett arra, hogy az alperes számára fizetési kötelezettséget keletkeztető adásvételi szerződés megkötésének szándéka mindkét fél részéről hiányzott.

Az alperes tagjai által 2002. június 5-én, majd 2005. február 3-án megkötött szindikátusi szerződések tartalma, valamint, a felperes elnökének az elsőfokú tárgyaláson tett tanúvallomása alapján az állapítható meg, a felperes a perbeli berendezést nem az alperes megrendelésére, hanem saját elhatározásából, az általa aláírt szindikátusi szerződésben vállalt kötelezettségére tekintettel szállította le. Az áru átvételét nem lehetett az alperes részéről, a felperes által hivatkozott adásvételi szerződés létrejöttét eredményező ráutaló magatartásként értékelni.

Ugyanezen tanúvallomás, valamint a felperes leányvállalatának ügyvezetője és az alperes könyvvizsgálója által előadottak alapján okszerűen levonhatónak tartotta azt a következtetést, hogy a felperes részéről az ipari berendezés beszerzése és az alperes telephelyére szállítása, az alperes részéről annak átvétele, birtokban tartása abból a kölcsönös akaratelhatározásból történt, hogy az áru egy jövőbeni tőkeemelés során az alperes tulajdonába kerüljön. A számla kiállításával - ennek megfelelően - a felperes nem a vételár fizetése iránti igényét érvényesítette. Azzal valójában az alperes társaságnál egy jövőben végrehajtandó tőkeemeléshez való hozzájárulását kívánta megteremteni. A másodfokú bíróság hangsúlyozta, a rendelkezésre álló egyéb bizonyítékok mellett, a perbeli számla kiállítása önmagában - az alperes tagadásával szemben - nem alkalmas a felperesi követelés jogalapjának és összecszerűségének bizonyítására.

A felperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását kérte akként, hogy a Kúria kötelezze az alperest 49.000 euró és járulékaik megfizetésére.

Álláspontja szerint a jogerős ítélet az Nmjt. 2. és 3. §-ába, valamint az Egyezmény 1. cikkébe, 7. cikkébe, 8. cikkébe, 11. cikkébe, 14. cikkébe, 18. cikkébe, 53. cikkébe, 61. cikkébe és 62. cikkébe ütköző módon jogszabálysértő.

Arra hivatkozott, hogy az Nmjt. 2. §-ának helyes értelmezése alapján az Egyezmény szerint kellett volna minősíteni a felek jogviszonyát. Állította, a konkrét szerződés minősítésében nem is volt közöttük jogvita. Az alperes ügyvezetője tanúvallomásában is azt adta elő, hogy a felperes azért szállította le és számlázta ki a perbeli berendezést, az alperes a számlát azért fogadta be és könyvelte le fizetési kötelezettségként, hogy az utóbb végrehajtandó tőkeemeléskor e követelés apportálható legyen. A felperes állította, csakis létrejött szerződés alapján

keletkezhett követelés.

Hivatkozott arra is, a másodfokú bíróság jogszabálysértően minősítette a felek közötti jogviszonyt a Ptk. alapján. Arra ugyanis az Egyezmény 4. cikke az irányadó. A felperes szerint az Egyezmény 8., 11., 14. és 18. cikkei alapján azt kell megállapítani, hogy a berendezés adásvételére vonatkozóan a peres felek között létrejött a szerződés. Annak megkötésére tekintettel, az alperes köteles a vételárát - az Egyezmény 53., 59., 61. és 62. cikkei alapján - a részére megfizetni.

Vitatta, hogy ezen fizetési kötelezettsége alól szabadulhatna azzal, hogy a 2004. június 14-én leszámházott felperesi követelést a könyveléséből - önrevízió útján - utóbb törölte. Az alperesnek ezt a magatartását jogilag szerződéstől való elállásnak minősítette, amelyre - vélekedése szerint - az Egyezmény alapján nem volt joga.

A felperes tévesnek tartotta a másodfokú bíróság arra vonatkozó álláspontját, hogy az Egyezmény az akarati elvet helyezi előtérbe. Állította, az, az akarati és a nyilatkozáti elv közötti kompromisszumot fogadja el. A konkrét, a felek által sem vitatott tényállás szerint az érintettek akarata nem érthető félre: az egyik leszámház és kiszámház egy ingó dolgot, a másik azt átveszi, a számház befogadja és annak összegét vételár tartozásként lekönyveli. A felperes ehhez képest másodlagosnak tartotta az aláírt és alá nem írt szindikátusi szerződések tartalmát, egyrészt mert az nem a peres felek között jött létre, másrészt, mert a szindikátusi szerződések nem teljesültek, szemben az adásvételi szerződéssel.

Az Egyezmény alapján közömbösnek tartotta azt is, hogy a felek közötti adásvételi szerződés esetleg más jogügylet (például tőkeemelés) eszközcsalekményéül szolgált. Ezt a szerepet ugyanis csak érvényes létrejötté esetén tölthette volna be. A felperes utalt arra is, a tőkeemelésnek az alperes nem alanya, hanem tárgya lett volna, míg a jelen perben vitatott adásvételi szerződésben szerződő fél, az alperes többségi tulajdonos tagja és ügyvezetője, Sz G pedig e tekintetben kívülálló harmadik személy. A felperes állította, sosem tett olyan nyilatkozatot, hogy a tőkeemelés esetleges megíúsulása esetén lemondana a vételár követelésére vonatkozó igényéről. Azt mindig is valósnak tekintette, miként évekig az alperes is. Abból, hogy a vételár követelését apportálás formájában az alperes tőkéjének a felemelésére lehetett, illetve kellett volna fordítani, nem vonható le a contrario az a következtetés, hogy a tőkeemelés megíúsulása esetén a követelése elenyészik, visszamenőleges hatállyal megszűnik.

Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban fenntartását kérte. Az Egyezmény 4.cikkére utalással azt hangsúlyozta, a peres felek jogviszonyára az Egyezmény kizárólag adásvételi szerződés megkötése esetén irányadó. Ilyen megállapodás megkötését azonban a felperes nem bizonyította. Hivatkozott arra

is, hogy az Egyezmény 96.cikke, illetve az Egyezményt kihirdető tvr. 3. §-ában tett fenntartás értelmében, a perbeli jogvita során, az alperes magyarországi telephelyére tekintettel nem alkalmazható az adásvételi szerződés megkötésére vonatkozó 11.cikknek az a rendelkezése, miszerint írásbelitől eltérő formában is kifejezésre juttatható a megállapodás létrejötte. Állította, a peres felek a jogviszonyukra a Ptk. szabályait tekintették irányadónak. Ez tűnik ki a felperes beadványaiból, az alperesi védekezésre előterjesztett kérelmében maga is a Ptk.-ban foglaltakra hivatkozott.

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta a Pp. 275. § /2/ bekezdése alapján, és azt nem tartotta a felperes által megjelölt jogszabályokba ütközőnek.

Az Egyezmény 1.cikke azt tartalmazza, az Egyezmény a különböző államokban telephellyel rendelkező felek között, áruk adásvételére vonatkozó szerződésekre alkalmazandó, ha ezek az államok szerződő államok, vagy a nemzetközi magánjog szabályai valamely szerződő állam jogának alkalmazásához vezetnek. A 4.cikk azt is kimondja, hogy az Egyezmény kizárólag az adásvételi szerződések megkötését, az eladónak és a vevőnek az ilyen szerződésből származó jogait és kötelezettségeit szabályozza. Alkalmazásának tehát elengedhetetlen feltétele, hogy a felek között adásvételi megállapodás jöjjön létre. Az Egyezmény az adásvételi szerződés kötelező tartalmi elemének tekinti a vételárban történő megegyezést, a vételár megfizetésének vállalását.

Az eljáró bíróságoknak a peres eljárás során elsődlegesen a tényállást kellett feltárniuk, és annak alapján kellett a felek jogviszonyát minősíteniük. A Pp. 206.§ /1/ bekezdésének alkalmazásával, a 2002. június 5-én és a 2005. február 3-án kelt szindikátusi szerződések, a 2004 júniusában készült szindikátusi szerződés tervezetek, a 2004. június 15-i felperesi jogi képviselő által írott, a taggyűlési jegyzőkönyv tervezethez mellékelte levél tartalma, a felperes törvényes képviselőjének, a magyarországi leányvállalata ügyvezetőjének, az alperes könyvvizsgálójának, többségi tulajdonosának tanúvallomása alapján okszerűen következtettek egyezően arra, hogy a peres feleknek a perbeli berendezés eladására, illetve megvételére vonatkozóan nem volt kölcsönösen egybehangzó és kifejezett akarata. Az említett tárgy egy jövőben végrehajtandó tőkeemeléssel történő tulajdonszerzés, illetve az alperes tagjai által tervezett beruházás megvalósítása érdekében került az alperes birtokába. Az alperes, a Pp. 164. § /1/ bekezdése alapján őt terhelő bizonyítási kötelezettségének eleget téve, a fent felsorolt bizonyítékokkal igazolta, hogy a birtokába került berendezés ellenértékének kifizetésére nem vállalt kötelezettséget, annak a könyveiben való feltüntetése, az áru szállításáról szóló számla befogadása ellenére, és erről a felperesnek is tudomása volt, illetve arról tudnia kellett. Erre

utal az a körülmény, hogy bár a felperes számlája fizetési határidőként 2004. augusztus 13-át jelölte, a pénzösszeg megfizetése iránt hosszú időn keresztül nem lépett fel.

A fentieknek megfelelően feltárt tényállás mellett a felperes saját kockázatára járt el, amikor a tőkeemelésben történő megállapodás hiányában a perbeli ipari berendezést az alperes rendelkezésére bocsátotta. Az alperes tagjainak szándéka tőkeemelés keretében annak alperes tulajdonába kerülése volt. Ennek megvalósulása esetén a felperes nem vételárat kapott volna az alperestől, hanem a társaságban lévő üzletrészének névértéke növekedett volna meg. Nyilvánvalóan a tőkeemelésről az alperes tagjai dönthettek, de az alperes a kft. tagjainak tervezett, kialakulóban lévő szándékát elfogadva az ipari berendezést átvette, birtokában tartotta, a számlát kibocsátotta, könyveiben átvezette anélkül azonban, hogy adásvétel, illetve a vételár kifizetésének szándéka vezette volna, majd mikor a tervezett tőkeemelés megghiúsult, a számlát visszaküldte, felhívta a felperest a berendezés elszállítására.

Adásvételi szerződés megkötésére irányuló szándék hiányában, az Egyezmény korábban idézett 1. és 4. cikke értelmében az Egyezmény rendelkezései nem voltak irányadóak. Így, alkalmazásukra nem került sor, a felperes által megjelölt, az Egyezménybe foglalt rendelkezéseket, illetve a nemzetközi szerződés által szabályozott kérdésben az Nmjt. alkalmazásának tilalmát kimondó Nmjt. 2. §-át ezért a jogerős ítélet nem sérti.

Az ítéeltábla - helytállón - a peres felek jogviszonyát, a megállapított tényállás alapján, az Nmjt. 3. § /1/ bekezdésének, illetve 25. §-ának megfelelően a Ptk. szabályai szerint bírálta el. Az eljárási és anyagi jogi jogszabályok megsértése nélkül hozott jogerős ítéletet a Kúria ezért hatályában fenntartotta, a Pp. 275. § /3/ bekezdése alapján.

A Pp. 270.§ /1/ bekezdése, illetve 78. § /1/ bekezdése szerint kötelezte az eredménytelenül felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felperest az alperes jogi képviselőjének munkadíjából álló eljárási költség megtérítésére. E munkadíj összegét általános forgalmi adóval növelten, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § /5/ bekezdése, valamint 4/A. § /1/ bekezdése alkalmazásával határozta meg.

Budapest, 2013. november 12.

*Dr. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Pethőné dr. Kovács
Ágnes sk. előadó-bíró, Dr. Csőke Andrea sk. bíró*